

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski (przewodniczący)

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Płocku

o prawo do rekompensaty,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 kwietnia 2023 r.,

zażalenia organu rentowego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 20 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 758/21,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z 20 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 758/21 na skutek wniesionej przez odwołującego się J. B. skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 listopada 2021 r., sygn. akt III AUa 758/21 ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie na kwotę 9.887 zł i w konsekwencji odrzucił skargę kasacyjną.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z 31 marca 2021 r. oddalił odwołanie J.B. od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania mu prawa do rekompensaty. Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z 24 listopada 2021 r., sygn. akt III AUa 758/21 oddalił apelację odwołującego się J. B. od ww. wyroku.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku złożył pełnomocnik odwołującego się, wskazując w niej wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 11.000 zł.

Sąd Apelacyjny zarządzeniem z 21 marca 2022 r. zobowiązał pełnomocnika J. B. do wskazania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia.

W wykonaniu powyższego zobowiązania w piśmie procesowym z 29 marca 2022 r., pełnomocnik odwołującego się wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia została wyliczona w ten sposób, że w pierwszej kolejności została ustalona wartość miesięcznej rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach w oparciu o art. 22 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, a następnie wartość ta została pomnożona przez 12, zgodnie z art. 22 k.p.c.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z 6 kwietnia 2022 r. sprawdził powyżej wskazaną wartość przedmiotu zaskarżenia i zobowiązał pełnomocnika odwołującego się do wskazania wartości przedmiotu zaskarżania rozumianej jako różnica pomiędzy wysokością hipotetycznej emerytury J. B. (należnej mu z uwzględnieniem rekompensaty), a wysokością emerytury faktycznie pobieranej przez J. B., z uwzględnieniem treści art. 22 k.p.c. O wskazanie powyższej różnicy w wysokości emerytury odwołującego się Sąd zwrócił się również do ZUS Oddział w Płocku.

Wykonując postanowienie Sądu, pełnomocnik odwołującego się w piśmie procesowym z 29 kwietnia 2022 r. wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia rozumiana jako różnica pomiędzy wysokością hipotetycznej emerytury J. B. (należnej mu z uwzględnieniem rekompensaty), a wysokością emerytury faktycznie pobieranej przez odwołującego, z uwzględnieniem treści art. 22 k.p.c. wynosi 11.000 zł (916,67 zł miesięcznie x 12).

Pełnomocnik ZUS w piśmie procesowym z 4 maja 2022 r. podał, że wysokość emerytury odwołującego się bez rekompensaty wynosi: od 1 listopada 2020 r. – 4.326,02 zł; od 1 marca 2021 r. – 4.509,44 zł; od 1 marca 2022 r. – 4.825,10 zł. Z kolei wysokość emerytury z uwzględnieniem rekompensaty wynosiłaby: od 1 listopada 2020 r. – 5.127,26 zł; od 1 marca 2021 r. – 5.344,66 zł, a od 1 marca 2022 r. – 5.718,79 zł. Różnica pomiędzy wysokością hipotetycznej emerytury z rekompensatą a wysokością emerytury faktycznie pobieranej przez J. B. za okres jednego roku od 1 listopada 2020 r., tj. daty podjęcia wypłaty emerytury do 31 października 2021 r. wynosiłaby 9.886,72 zł, a za okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. – 9.954,68 zł.

Ponadto w piśmie procesowym z 25 maja 2022 r. pełnomocnik organu rentowego wskazał, że wysokość świadczenia z rekompensatą po waloryzacji od 1 marca 2022 r. wynosi 5.718,79 zł, a wysokość emerytury bez rekompensaty po waloryzacji od 1 marca 2022 r. wynosi 4.825,10 zł. Różnica między tymi wysokościami świadczenia odwołującego za jeden dzień wynosi średnio - 29,79 zł.

Natomiast pełnomocnik odwołującego się w piśmie procesowym z 17 czerwca 2022 r. wskazał, że dodatek z tytułu rekompensaty odwołującego się za jeden dzień wynosi 40,61 zł. Ponadto pełnomocnik odwołującego się zakwestionował prawidłowość sposobu wyliczenia przez pełnomocnika organu rentowego.

Sąd Apelacyjny zważył, że skarga kasacyjna w sprawie o rekompensatę za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach jest dopuszczalna, jeżeli 12-krotność różnicy wysokości emerytury obliczonej z rekompensatą oraz bez rekompensaty przekracza kwotę 10.000 zł (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 marca 2019 r., I UZ 4/19). O dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje bowiem nie wartość rekompensaty, tylko różnica między wysokością hipotetycznej emerytury, jaką skarżący otrzymywałby, gdyby jego żądanie ustalenia prawa do rekompensaty zostało uwzględnione a kwotą emerytury faktycznie pobieranej za okres jednego roku (art. 22 k.p.c.).

Sąd drugiej instancji wskazał, że z informacji nadesłanych przez organ rentowy w piśmie procesowym z 4 maja 2022 r. wynika, że na datę podjęcia wypłaty emerytury J. B., tj. 1 listopada 2020 r. hipotetyczna wysokość emerytury odwołującego się z uwzględnieniem rekompensaty wyniosłaby – 5.127,26 zł, a od 1 marca 2021 r. – 5.344,66 zł. Natomiast wysokość emerytury pobieranej przez odwołującego w dacie 1 listopada 2020 r. wynosiła – 4.326,02 zł (decyzja ZUS z 3 grudnia 2020 r.), a od 1 marca 2021 r. – 4.509,44 zł. Różnica między tymi wysokościami emerytur za okres od 1 listopada 2020 r. do 28 lutego 2021 r. (4 miesiące) wynosi – 3.204,96 zł (801,24 zł x 4 miesiące), a za okres od 1 marca 2021 r. do 31 października 2021 r. – 6.681,76 zł (835,22 zł x 8 miesięcy). Różnicę pomiędzy wysokością emerytury z rekompensatą a wysokością emerytury bez

rekompensaty za okres 12 miesięcy (licząc od 1 listopada 2020 r.) stanowi kwota 9.886,72 zł.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, pomimo kwestionowania przez pełnomocnika skarżącego stanowiska ZUS, należało dać wiarę wyliczeniu przedstawionemu przez organ rentowy w piśmie procesowym z 4 maja 2022 r. Wyliczenie to zostało dokonane po analizie akt emerytalnych odwołującego się i uwzględnia waloryzację świadczenia emerytalnego odwołującego się.

Z kolei wyliczenia pełnomocnika ZUS przedstawione w piśmie procesowym z 25 maja 2022 r. nie mogły stanowić podstawy ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną. Dotyczą one bowiem uśrednionej różnicy pomiędzy wysokościami świadczenia odwołującego się za jeden dzień przy uwzględnieniu danych za okres od 1 marca 2022 r. Natomiast przy obliczaniu wartości przedmiotu zaskarżenia należało uwzględnić dane dotyczące wysokości świadczenia odwołującego się od 1 listopada 2020 r., kiedy to podjęto wypłatę emerytury. Zgodnie bowiem z treścią art. 22 k.p.c., w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok - za cały czas ich trwania.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wyliczeń przedstawionych przez pełnomocnika odwołującego się. W piśmie procesowym z 29 kwietnia 2022 r. podał wartość przedmiotu zaskarżenia, nie przedstawiając szczegółowego sposobu wyliczenia tej wartości. Z kolei w piśmie procesowym z 17 czerwca 2022 r. pełnomocnik odwołującego się dokonał wyliczenia dodatku z tytułu rekompensaty za jeden dzień, nie podając z jakiej daty pochodzą dane, które uwzględnił przy dokonywaniu tych wyliczeń.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną na kwotę 9.887 zł.

Skoro zaś ustalona wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego jest niższa niż 10.000 zł, Sąd Apelacyjny ocenił, iż skarga kasacyjna jest niedopuszczalna.

Zażalenie na powyższy wyrok wniósł odwołujący się, zaskarżając je w części, co do pkt II i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania tj. art. 398² § 1 k.p.c. w zw. z art. 25 §1 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie i odrzucenie skargi

kasacyjnej, w sytuacji gdy wartość przedmiotu zaskarżenia nie została przez Sąd Apelacyjny właściwie ustalona.

Wobec powyższego skarżący wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie Sądowi Apelacyjnemu sprawy do ponownego rozpoznania oraz o objęcie kontrolą odwoławczą i rozpoznanie postanowienia Sądu drugiej instancji, które nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia, tj. postanowienia Sądu drugiej instancji z 20 czerwca 2022 r. w pkt I w przedmiocie ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 9.887 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie odwołującego się nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości, że obowiązkiem skarżącego jest określenie wartości przedmiotu zaskarżenia w przypadku wnoszenia skargi kasacyjnej w sprawach majątkowych, a taki charakter ma sprawa o prawo do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. Natomiast na podstawie odpowiednio stosowanego w postępowaniu w przedmiocie rozpoznania skargi kasacyjnej, art. 25 k.p.c. sąd może sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia podaną przez powoda.

To też miało miejsce w niniejszej sprawie, nie sposób jednak uznać, aby Sąd Apelacyjny naruszył swoim zachowaniem przepisy podane w zażaleniu. Sąd drugiej instancji słusznie ocenił, w granicach swobodnego uznania sędziowskiego, że wyliczenie przedstawione przez organ rentowy jest bardziej wiarygodne od wyliczenia zaprezentowanego przez pełnomocnika odwołującego się. Wbrew zarzutom zażalenia, to organ rentowy podał różnego rodzaju wartości ze wskazaniem, skąd się one wzięły, co umożliwiło ich sprawdzenie, natomiast wyliczenia pełnomocnika skarżącego oparte były na danych nieprecyzyjnych, niejasnych i celowo uogólnionych w taki sposób, aby wynik wyliczeń był korzystny dla skarżącego.

Stąd też Sąd Apelacyjny prawidłowo dał wiarę wyliczeniom organu rentowego, który wskazał kilka wariantów wyliczeń, wyjaśniając na jakich założeniach się opierają, jak również uwzględnił zmianę świadczeń w wyniku ich

waloryzacji. W przypadku wyliczeń strony skarżącej, nie można nawet jednoznacznie ustalić, z jakiego dnia przyjęto wysokość świadczenia.

W związku z powyższym, opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji niniejszego postanowienia.

[SOP]

[ał]